

LIBRIS

We know
books

Iliada. Odiseea. Eneida

Repovestite pentru copii
de George Andreescu
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ANDREESCU, GEORGE

Iliada, Odiseea, Eneida repovestite pentru copii / George

Andrescu; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 3-a – București:

Cartex 2000, 2022

ISBN 978-606-091-014-5

I. Homerus

II. Vergilius Maro, Publius

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.135.1

Textul ediției de față este reprodus după:

George Andrescu, Iliada, Odiseea, Eneida,

Repovestite pentru copii, Editura Ion Creangă, București, 1970.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

De unde vin miturile grecești? (Lucian Pricop) 7

ILIADA

Mărul de aur 15

Mânia lui Achile 22

Andromaca și Hector 38

Foc la corăbii 52

Împăcarea lui Achile 63

Moartea lui Hector 70

Ultimele zile ale Troiei 78

ODISEEA

După arderea Troiei 85

Ciclopul Polifem 89

Circe vrăjitoarea 93

Zei își amintesc de Ulise 107

Călătoria lui Telemac 112

Întoarcerea lui Ulise pe mare 120

În Itaca 132

Ziua răzbunării 145

Pace în Itaca 150

ENEIDA

Arderea Troiei 159

Rătăcirea pe mare	172
La Cartagina	180
Infernul	197
În Italia	203
Lupta cu Turnus	212
Moartea lui Turnus	221

De unde vin miturile grecești?

Atunci când am ales să scriu un text introductiv pentru volumul *Iliada, Odiseea, Eneida*, repovestite în proză de George Andreescu, am privit, cu impaciența profesorului de istoria culturii, spre un demers de două ori riscant. Întâi de toate, pentru că am convingerea că textele numite „canonice“ (dar, mai ales, cele ale Antichității greco-latine) sunt citite cu o evlavie ce artificializează de cele mai multe ori. O mențione în plus: nu e nevoie de cercetări sociologice pentru a observa incidența redusă a textelor antice pe lista preferințelor de lectură ale tinerilor români. Apoi, m-a preocupat (până la neliniște) promovarea unei cărți subintitulate „repovestire“. Diabolizarea acestui tip de „operă“, clasificat de academici drept paraliteratură sau chiar pseudoliteratură, are un trecut, dar mai ales, un prezent stânjenitor și îl obligă pe interpret la o precauție critică suplimentară. Pe interpret, dar și pe cititorul obișnuit, nevoit uneori să-și ascundă cartea de vigilențele scolasticii. Din aceste două motive, am decis să transcriu și să traduc din franceză aici un fragment dintr-un interviu mult mai amplu pe care l-am dat postului Radio France International, în martie 2012, în cadrul unui colocviu internațional de la Paris, intitulat „Indentitatea națională și identitățile culturale în Germania, Franța și Marea Britanie: o abordare critică“. Veți deduce din întrebările reporterului RFI că interviul a fost generat de o altă neliniște (mult mai „terestră“), nu a mea ci a studenților europeni, legată de prezența în curricula didactică a cursurilor de limbi clasice.

În ultimii ani este tot mai prezentă în spațiul public ideea după care predarea istoriei culturale a perioadei antice nu ajută în niciun fel omul postmodern.

E o impresie care circulă de ceva vreme. Îmi amintesc de un raport elaborat de Ministerul Educației Naționale din Franța acum ceva ani asupra studierii limbii și culturii grecești în sistemul de învățământ secundar. Concluziile raportului au invalidat statistic teza inutilității, demonstrând că limba și cultura greacă, învățate în cadrul cursurilor opționale, au reprezentat alegerea elevilor cu rezultate remarcabile. De altfel, pentru a ieși din perimetrul francez, vă invit să revedeți în jurnalele autentice ale elevilor germani de la sfârșitul secolului al XIX-lea raportarea la limbile clasice: aceeași oroare de limbile moarte și același sentiment al inutilității reluării „obsedante” a textelor homerice, dar și aceeași statistică a performanței asociate cunoașterii unor culturi „mortificate”. Dar, și un text (pe care-l reiau cu aproximație) dintr-un astfel de jurnal al unui oarecare: „Limba latină m-a ajutat să-l înțeleg pe Cervantes.” Da, acest tânăr, pe nume Coradin Burkhart vorbește la 1897 despre lecturile sale din autori spanioli, francezi, italieni, probabil în original, prin mijlocirea limbii latine. Este foarte posibil, dat fiind procentajul de peste 80% prezențe în vocabularul limbilor romanice de cuvinte cu etimologie latină. Ar mai fi de adăugat și faptul că alte 42 de limbi (altele decât limbile romanice) împrumută cuvinte din latină. Cu alte cuvinte, cunoașterea limbii latine facilitează învățarea limbilor moderne. Este valabil și pentru limba engleză, cu un lexic pe jumătate provenind din aceeași limbă latină.

Adică, cultura antică este cea care ne face compatibili pe noi, europenii?

Identici, dacă acceptați un joc... Nu trebuie să mergem la sfântul Augustin pentru a proba influența culturii greco-latine asupra spațiului european. La dilema utilității studiului culturilor antice, răspunsul meu este paradoxal: „La nimic!”. Cum tot la nimic nu ajută nici șirul lui Fibonacci, nici mecanica cuantică, nici chimia anorganică... Nu folosesc la nimic, cu excepția înțelegerii a ceea ce

numim „cultură”. La nimic nu ajută nici lectura *Iliadei*, a *Odiseei*, pentru că frumosul, emoția nu trebuie puse în ecuație utilitaristă.

De unde vin miturile grecești?

Ceea ce numim mitologie antică este ceea ce bătrânii le povesteau copiilor. Felul în care ne-a parvenit mitologia se datorează marilor scriitori clasici: Homer, Hesiod, Vergiliu etc. Trăsătura distinctivă a mitologiei ține tocmai de statutul de poveste, în care, întotdeauna, se întâmplă evenimente excepționale și care nu propune vreo explicație teoretică. De teorie se ocupă tratatele filosofice sau istorice. Miturile sunt totuși cele care ne ajută să înțelegem, mai expresiv spus, să acceptăm că moartea eroilor este posibilă, în consecință, și a noastră. Pentru un copil, mitologia este sursa de răspunsuri la primele întrebări fundamentale. Mitologia propune o strategie de raportare la viață și la moarte, oferindu-ne o variantă de a ne vedea pe noi înșine în lume.

Atunci, mitologia antică furnizează o morală?

În această privință trebuie să facem o distincție între morala creștină și cea antică, greacă. Există și în această lume religie, dar o religie fără dogme și fără texte sacre. Preoții nu aveau pregătire teologică, orice individ (cetățean) care se dovedea loial statului putând deveni preot, chiar și întâmplător, prin tragere la sorți. Este în consecință o problemă de diferențiere între morala practicând vinovăția, păcatul, interdicția (ca în cazul creștinismului) și morala valorilor. Iar principala valoare, pentru greci, este binele. Sau identificarea frumosului cu binele. La Homer, toată cultura se învârtete în jurul frumuseții, ceea ce domină nefiind utilitarismul ci gustul libertății și al dezbaterii intelc-tuale, pentru că acestea fac viața mult mai frumoasă.

Mulți istorici sunt sceptici în privința existenței în realitate a lui Homer!? Această dubitație schimbă ceva?

Nimic! Dacă Homer a existat sau nu îi privește strict pe istorici. *Iliada* și *Odiseea* există, iar fiecare dintre lecturile noastre (indiferente față de atribuire auctoriale) probează acest fapt. Primele texte

care intră în primele biblioteci sunt *Iliada* și *Odiseea*. În secolul al IV-lea, Platon spunea că totul se găsește în Homer: morala, politica, ce sunt zeii, cum să construiești, cum să muncești, să vorbești etc. Homer e un fel de creuzet al cunoașterii universale. Lucru valabil nu doar pentru Antichitate, ci și pentru Evul Mediu sau pentru clasicism.

Se mai poate naște un nou Ulise?

Nu putem ști! Ar fi spre binele nostru dacă acest potențial Ulise ar fi asemenea celui antic. Dacă nu ar căuta gloria și și-ar dori doar să revină acasă pentru a îmbătrâni alături de soția și fiul său. Aventura sa pasionantă e o formă de cunoaștere a destinului, adică de găsire a propriei patrii, fără să renunțe la sine.

Drept încheiere vă invit să citiți *repovestirile* celor trei texte clasice, asigurându-vă că victoriile sau înfrângerile eroilor, tulburările zeilor, acțiunile semizeilor sunt la fel de pasionante precum jocurile pe computer, dar oferă în plus satisfacția participării la aventuri răscolitoare.

Lucian Pricop

HOMER

ILIADA

MĂRUL DE AUR

Povestea spune că odinioară, în Grecia străveche, pe culmile înnoirate ale muntelui Olimp, sălășluiau zeii nemuritori, feriți de iscoditoarele priviri omenesti. Acolo, în palatul de cleștar al lui Jupiter-Zeus, mai-marele între zei, s-a pornit într-o seară o petrecere cum n-a mai fost. Zeii toți s-au adunat în sala măreață a palatului, ci numai pe Discordia, pe zeița vrajbei, pe buclucașa Eris, nu s-a gândit nimeni s-o poftască.

Dar cruda zeiță a aflat la vreme de petrecerea zeiască și s-a răzbunat cumplit. Și iată cum: în toiul petrecerii, ea deschise cu trăsnet ușile de aramă ale palatului străveziu, se opri în prag și privi îndelung, batjocoritoare, asupra zeilor fără de griji. Unii dănuiau, alții cântau sau râdeau în bohote. Văzând-o împietrită în ușă, firoasă cum era, cu șerpi în păr și cu panglici însângerate pe frunte, zeii înghețară de spaimă, cât erau ei de mândri și de puternici. Știau doar că au mâniat-o, și acum se așteptau la crunta ei răzbunare.

Minune însă! De astă dată, zeița vrajbei nu se clinti din ușă, oricât o îmbie prea-măritul Jupiter cu rugăminți de iertare. Ea scoase din sân un măr de aur, îl ridică în văzul tuturor, apoi îl aruncă în mijlocul dăruitoarelor, strigând: „Celei mai frumoase dintre voi!“ Și fără să mai rostească o vorbă, Eris-Discordia se duse în treburile ei – și dusă fu.

Dar cine ar putea crede că mânia ei s-a mistuit așa de lesne? Vai, cum se leagă întâmplările lumii una cu alta! Dintr-o vorbă

dulce, o mare năpastă căzu pe capul zeilor, dar mai cu seamă pe bieții oameni, cu nimic vinovați de jignirea adusă crudei zeițe. Eris plecase, dar zeii își pierduseră voia bună, dansurile încetară, muzica se stinse, hohotele amuțiră. Presimțirea primejdiei nu-i mai părăsi după aceea pe zei. Până și frumoasele zeițe nu mai cutezară să ceară mărul pentru a se fâli cu frumusețea lor.

Trecură zile, poate și săptămâni, iar mărul nu fu dat nimănui! Dar într-o bună zi se înfățișă lui Jupiter fiica sa Venus-Afrodita, frumoasa între frumoase, zeița a dragostei și frumuseții, născută din spumele mării. Venus ceru tatălui ei ceresc mărul de aur, socotind că nimeni nu poate fi mai frumoasă decât ea. Tatălui zatotputernic i se lumină chipul de zâmbet, văzând pe fiica sa iubită, și nu lipsi mult să-i întindă mărul. Dar atunci sosi valvârtej Palas-Atena-Minerva, frumoasa zeiță a înțelepciunii. Minerva ceru și ea mărul de aur.

Jupiter, cu inima împărțită între două fiice atât de dragi, șovăi îndelung și păstră tăcere. Dar după ele se ivi, cu înfățișare semeată, frumoasa Hera-Junona, soția cicălitoare și geloasă a lui Jupiter-Zeus. El nu mai știu ce să spună. Era frumoasă Venus, dar nici celelalte nu erau mai prejos.

– Dragele mele, zise el până la urmă, de ce să vă judec eu pe voi? Nu ar fi mai bine oare să cerem părerea altui zeu, care să nu aibă de judecat o soție și două fiice, tot atât de frumoase și de dragi inimii sale? Și Jupiter își îndreptă privirile către zeii de față, întrebându-i: „Cine dintre voi vrea să fie judecător?”

Zeii coborâră privirile în pământ și, unul câte unul, se risipiră în palat. Știau ei ce înseamnă să se pună rău cu zeițele cele mari, și mai ales cu Hera-Junona!

– Iată, zeii nu vor să vă judece, zise Jupiter. Căutați mai bine un om pământean care s-o facă!

Zeițele se învoiră și pomiră în zbor să caute un om. Venus-Afrodita îl găsi cea dintâi. Era un ciobănaș frumos, cu ochi albaștri și plete bălaie, pe care ea, când călătorea dincolo de mare pe țărmurile Troiei, îl vedea adesea trecând cu albele sale oițe. Îl chema Alexandru-Paris și era al doilea dintre cei cincizeci de copii ai

Hecubei și ai bătrânului Priam, regele Troiei. Și era tânărul Paris un arcaș neîntrecut. Și era vestit prin curajul cu care întâmpina fiarele la vânatoare. Dușmanii Troiei se temeau de el. Fecioarele troience îl pierdeau din ochi și-l urmăreau în visurile lor de tinerețe. Zeița Venus-Afrodita ieși în calea mândrului arcaș, în toată strălucirea ei zeiască. Ci, viteazul Paris nu se înfricoșă; el ridică ochii cutezători și întâlni privirile zeiței, care-i vorbi astfel:

– Prea-frumosule arcaș, nu socotești oare că ți-a venit și ție odată vremea să mai părăsești codrii și turmele? Nu ai simțit niciodată bătând în pieptul tău o inimă dornică de iubire? Vai, dacă ai fi văzut vreodată pe fiica lui Jupiter și a Ledei, pe Elena cea născută dintr-un ou, și care trăiește acum la curtea lui Menelaos, regele Spartei! Nici poveștile străbune nu pomenesc vreo zână frumoasă ca ea. Dacă vrei s-o asemuiești cu cineva, apoi numai cu zeița frumuseții îi poți afla asemănare.

– Vai, gemu Paris, dacă ar fi frumoasă ca tine, cum aş iubi-o! Dar de ce să mă îmboldești cu un simțământ care niciodată nu va găsi împlinire?

– Spune-mi doar, frumosule ciobănaș, dacă te îmbie gândul s-o vezi măcar o dată pe fiica Ledei! Ceea ce va urma îți va arăta cât de mare este puterea mea și a fiului meu. Cine nu știe că micuțul meu Eros-Cupidon e în stare să-l țințească și pe tatăl nostru ceresc cu săgețile vrăjite ale iubirii? Te voi face fericit, viteazule arcaș. Cea mai frumoasă femeie va fi a ta. Dar mai întâi te rog să-mi îplinești o rugăminte. Iată! Minerva, Junona și eu căutăm un judecător care să hotărască cine este mai frumoasă dintre noi. Celei mai frumoase, el va dărui mărul de aur pe care Jupiter îl ține acum în păstrare. Și pentru ca judecata să fie mai nepărtinitoare, tatăl nostru ceresc a poruncit ca un om muritor să judece între noi, iar nu un zeu. Iată ce glorie nemuritoare te așteaptă, frumosule Paris! Ve fi judecătorul zeilor. Nici un om nu a primit până acum atâta cinstire de la noi.

– Voi îndeplini rugămintea ta, zeiță, răspunse arcașul.

Și așa s-a întâmplat că Paris cel frumos urcă într-o zi către împărăția lui Jupiter, pe muntele Ida, împreună cu Hermes-Mercur,

trimisul lui Jupiter și curier al zeilor. Judecând între cele trei zeițe, Paris n-a stat prea mult la gânduri, ci a întins Venerei mărul, zicându-i:

– Tu ești cea mai frumoasă!

Venus luă triumfătoare mărul din mâna tânărului judecător, dar cele două zeițe înfrânte își ascuseră durerea în tăcere adâncă. Cum se va stinge focul din inima lor? Junona și făcu în gândul ei jurământ de răzbunare împotriva nesocotitului muritor. Ea jură să se răzbune pe toți ai lui și pe frumoasa Troie. Cenușă să se aleagă de cetatea scăldată în aur! Doar nu zadarnic a visat mama Hecuba – când a purces grea cu Paris – că i s-a aprins o flăcără mistuitoare în pânțele. Și nu zadarnic, după naștere, tatăl Priam, vestit de zei, a lepădat pe copil în codri, unde a fost alăptat de o ursoaică. Acestea toate erau semne rele la troieni, iar Junona nu voia să-i scape prilejul.

Și nu avu prea mult de așteptat mânioasa Junona, că Venus-Afrodita, nebănuind ce mocnea în inima ei, o ajută fără de voie. Ea întâmpină într-o seară pe ciobănașul Paris, tocmai când el se întorcea cu oile la Troia, cântând voios ca de obicei. Poate că flăcăul cugeta în sinea lui la Elena și la norocul făgăduit de zeiță. Ea îl opri și-i grăi astfel:

– Nu te-am uitat, frumosule ciobănaș. Am venit să-ți plătesc binele pe care mi l-ai făcut. Spune-mi, oare mai cugeți la frumoasa Elena cea născută dintr-un ou, fiica lui Jupiter și a Ledei?

Și tânărul îi răspunse:

– Zi și noapte îmi răsună în urechi vorbele tale, frumoasă zeiță. Sfătuiește-mă, deci, ce trebuie să fac spre a ajunge la ea. Și-i răspunse Afrodita:

– Iată ce vei face! Cum ajungi acasă deseară, du-te la tatăl Priam și-l roagă să-ți pregătească o corabie poleită cu aur! Ia cu tine o mână de oameni tineri, apoi întinde pânzele și călătorește la Sparta! Nu uita că Menelaos e prieten cu tatăl tău și du-i veste de la dânsul ca să te primească ca pe un frate! Eu te voi urmări și te voi ajuta pas cu pas.

Corabia fu gata, iar tânărul Paris plecă îndată la Sparta, în regatul lui Menelaos. Cum ajunsese acolo, Menelaos îl întâmpină ca pe un frate, apoi plecă în călătorie, lăsând pe oaspete în casă. Iar când Paris trebui să se înfățișeze Elenei, Afrodita ceru ajutorul fiului ei, Cupidon-Amor. Acesta coborî în palatul lui Menelaos cu arcul și săgețile sale fermecate, care strecurau în inimi otrava binecuvântată a iubirii. Abia ridică ochii frumoasa Elena asupra feciorului lui Priam, când Cupidon-Eros, zeul copilaș, făcu să alunece din arcu-i săgeata lină, drept în inima ei. Din clipa aceea, Elena fu cuprinsă de o dragoste mistuitoare pentru oaspetele soțului. Săgeata micului zeu îi zdrobise orice împotrivire. Inima ei clocotea de arșița neiertătoare.

Dar șăgalnicul zeu atinse din treacăt, cu săgeata-i vrăjită, chiar pe tânărul Paris. Acesta, îndrăgostit de frumoasa Elena, uită de prietenia tatălui său cu Menelaos, uită până la urmă de sine însuși. El nu mai cugetă la alta, decât cum să răpească pe femeia iubită. Dar mai presus de dragostea lor, există o lege pe care ei nu o pot călca. Elena este soția lui Menelaos și nu-l poate părăsi ca să se cunune cu Paris. Junona-Hera, zeiță a nunții, era singura care putea face și desface căsniciile între oameni și chiar între zei.

Junona, știind aceasta, o întâmpină pe Afrodita și-i vorbi cu prefăcută dragoste:

– Bine te mai pricepi, șireato, să înlănțui pe muritori, mai ales când mergi mână-n mână cu fiul tău nebiruit! Dar de ce n-ai venit din prima clipă să-mi mărturisești necazul tău? Credeai, poate, că mie nu-mi surâde căsnicia pe care vrei s-o legi? Dimpotrivă, perechea pe care o îndrăgești e potrivită. Hai, deci, să împlinim amândouă ceea ce tu singură ai început! Să ducem la Troia, în cetatea dragă ție, pe Elena, cea mai frumoasă femeie, împreună cu cel mai chipeș dintre fiii lui Priam! Eu voi dezlega-o de căsnicia cu Menelaos și o voi cununa în lege cu Paris cel frumos.

Venus-Afrodita căzu repede la învoială. Și astfel, după sfatul zeitelor, peste noapte Paris răpi pe frumoasa Elena cu averile ei din casa lui Menelaos și fugi cu ea peste mare până la Troia. Aici ei așezară un nou cămin cu temei la curtea lui Priam, cu învoirea zeilor.

De-acum se dă pe față gândul Junonei. Ea își aduse aminte că mai demult, când Elena era o copilă de numai doisprezece ani, ajunsese vestită în lumea întreagă pentru frumusețea ei și că regele Tezeu, întemeietorul Atenei, o furase de la casa părintească. Abia târziu, când frații ei, gemenii Castor și Polux, crescuseră mai mari, au adus-o cu greu acasă. După aceea au venit cei mai slăviți eroi ai vremii s-o pețască, iar printre ei erau și Agamemnon, fratele lui Menelaos, și chiar viteazul Achile. Era și istețul Ulise, cel îndrăgit de Minerva, zeița înțelepciunii. Între pețitori s-a născut o mare vrajbă, și ei erau aproape să se bată. Atunci înțeleptul Ulise, sfătuit de Minerva, a vorbit astfel pețitorilor:

— Viteji din toate colțurile lumii! Să nu ne certăm pentru o femeie, oricât este ea de frumoasă, dacă ea nu voiește să meargă în casa nici unuia dintre noi! Iar dacă cineva o să izbutească s-o ieie cu șiretenie sau cu puterea, atunci mă gândesc cu groază ce războaie se vor dezlanțui în bielele noastre cetăți. De aceea socot că e mai bine ca alegerea soțului ei s-o facă însăși Elena. Apoi, să ne legăm cu jurământ pe viitor! Dacă cineva va cuteza să o răpească pe Elena din casa soțului, atunci noi cu toții, cu armatele noastre, să ne ridicăm laolaltă ca să-l pedepsim. Elena să fie astfel adusă din nou în casa soțului ei.

Pețitorii l-au ascultat pe Ulise, iar Elena a ales pe Menelaos. Alegerea ei a fost cheazășuită de toți eroii greci.

Junona hotărî acum să le aducă aminte tuturor legătura pe care au făcut-o la nunta Elenei. Ea trimise crainici zeești; se înfățișă în visuri tuturor regilor Greciei și-i îndemnă să-și respecte cuvântul de odinioară. Ei toți i se supuseră, ci numai viteazul Achile nu se arătă nicăieri.

Achile, fiul zeiței Tetis și al muritorului Peleu, era sortit să moară tânăr dacă va cunoaște gloria. Ca să-l ferească de moarte, zeița Tetis îl duse la curtea regelui Licomedes, îl îmbrăcase femeiește și-l pusese să toarcă lână alături cu fetele acestui rege. Numai istețul Ulise izbuti să-l scoată la iveală. El îmbracă veșminte de neguțător și intră în palatul regelui Licomedes, aducând giuvaeruri și pânze de preț. Printre giuvaeruri, el furișă o sabie

strălucitoare. Fetele de rege luară fiecare câte un giuvaer sau pânze subțiri, dar viteazul Achile prinse îndată sabia. Ulise îl strigă pe nume, și astfel fu descoperit vicleșugul. Achile părăsi palatul și pe fetele regelui Licomedes și, în fruntea mirmidonilor săi, porni către cetatea Troiei, pe multe și mândre corăbii.

Dimpreună cu el se îndreptau acum către cetatea troiană, pe mii de corăbii, cei mai străluciți dintre eroii Greciei străvechi. Printre ei se zăreau de departe viteazul Ajax telomonianul cu scutul cât un turn de cetate, Idomeneu din Creta, Diomede cel neînfricat, bătrânul Nestor neîntrecut în sfaturi, doctorul Mahaon în veșnică luptă cu moartea, căreia-i smulgea pe cei atinși de săgeți ascuțite ori de săbii tăioase.

Ulise cel isteț și prietenul său, bălanul Menelaos, erau nelipșiți de la sfaturi și trudă.

Dar pe deasupra tuturor, toți regii aleseseră pe fratele lui Menelaos, pe Agamemnon, să fie rege peste regi și să cârmuiască oștile fără de număr pe valuri dușmănoase și în războiul troian, fiind cel mai curajos, mai cumpătat și cu sufletul neînfrânt. Stând la prora corăbiei, îmbrăcat în armura scânteietoare, Agamemnon părea mai curând un zeu care poruncește valurilor și le supune.

MÂNIA LUI ACHILE

Trecură ani de la răpirea Elenei, iar de la sosirea grecilor-ahei pe țărmurile Troiei mai trecură nouă ani împliniți. După atâta vreme însă, nici aheii n-au cucerit cetatea bogată a Troiei, nici troienii n-au izbutit să arunce pe ahei în mare, aprinzându-le corăbiile. Zidurile Troiei rămâneau mereu în picioare, iar grecii-ahei, ca să-și facă rost de sclavi, de merinde și de aur, se năpusteau adesea asupra vecinilor Troiei pe care nu-i adăposteau zidurile de piatră.

Așa căzu în mâinile lui Agamemnon frumoasa Hriseida, fiica preotului Hriseu, slujitorul zeului Apolon-Soarele. Iar bătrânul preot cu plete albe se opri curând în fața cortului lui Agamemnon. El sosi, mânat de dragostea părintească, cu multe și bogate daruri, ca să-și ceară înapoi copila de la căpetenia aheilor. El se rugă astfel:

– Agamemnon, aheu războinic, să-ți ajute zeii ce sălășluiesc în Olimp să răstorni cu puterea brațelor tale cetatea lui Priam! Să ajungi din nou fericit la vatra părintească! Dar ia aminte, rege mare, că noi nu-ți suntem dușmani! Noi nu am ajutat pe troieni împotriva aheilor. Dă-mi înapoi copila dragă, pe Hriseida, în schimbul bogatelor mele dani de răscumpărare! Fie-ți teamă de Jupiter și de feciorul său Apolon, care aruncă raze fierbinți din cerul înalt.

Agamemnon nu voi nici să-l audă. El înfruntă pe bătrân cu dărzenie:

– Moșnege, pleacă din fața mea! Să nu-mi mai răsari altă dată în cale în preajma corăbiilor noastre! Ia-ți drumul înapoi, căci

altminteri zadarnică îți va fi apărarea toiagului sfânt al zeului tău! Copila va îmbătrâni în palatele mele din Argos, departe de tine și de ai tăi.

Bătrânul preot se întoarse acasă înspăimântat, dar el se rugă cu lacrimi în ochi de Apolon să-l răzbune. Zeul Febus-Apolon, coborând de pe culmile Olimpului cu tolba de săgeți în spinare, întunecat la chip ca noaptea de mânie, începu să arunce asupra aheilor săgeți otrăvite din arcul său fără de greș. În urma săgeților sale se întindea molima cotropitoare a ciumei.

În ziua a zecea, mai-marii oștirii aheilor s-au adunat la sfat în jurul lui Agamemnon. Achile, cel dintâi, înălța cuvântul înaripat:

– Mă tem, ahei, că rătăcind iarăși pe mare, vom fi sortiți să ne întoarcem plini de rușine în țările noastre, dacă va fi să mai scăpăm vreunul de săgețile otrăvite. Războiul și ciurma și-au încrucișat armele ca să nimicească pe greci. Hai să rugăm dară pe un prooroc sau pe un tălmaci de visuri – căci visele sunt trimise uneori de Jupiter – să ne dezvăluie taina mâniei lui Apolon. Să știm încaltea dacă ne pedepsește pentru uitarea vreunei făgăduieli sau jertfe sau dacă nu s-ar îndura să ne cruțe de moarte în schimbul prinoaselor ce-i vom aduce. Tu, Calchas, ești singurul dintre noi care citești viitorul. Haide, Calchas, nu mai aștepta! Spune-ne, care e pricina mâniei lui Apolon? Nu te teme! Oricine ar fi vinovatul, adevărul trebuie cunoscut.

Îi răspunse Calchas:

– Mândre Achile, cel de la care vine pricina îndârjirii lui Apolon este mult mai puternic decât mine și chiar decât tine; de aceea mă tem să vorbesc.

– Vorbește! strigă Achile, și ți-o jur că brațele mele puternice te vor apăra chiar împotriva lui Agamemnon, regele peste regi. Mâna aceasta neînvinsă va deveni scutul tău, proorocule! Nu te mai teme decât de zei!

Calchas mai prinse puțină inimă și începu a cuvânta:

– Apolon nu ne cere prinoase, căci a primit destule. El este mâniat pe unul singur dintre noi, pe Agamemnon, care l-a supărat, izgonind pe preotul său ca pe un cerșetor. De azi înainte să nu mai